

Κάτοικοι 182.671 (2011: 449.070 η περιφερειακή ενότητα Πειραιώς, 74.780 η περιφερειακή ενότητα Νήσων)

Η περιοχή του Πειραιά βρίσκεται στα νοτιοδυτικά παράλια της Αττικής σε μια καίρια θέση στο μυχό του Σαρωνικού. Ο οριζόντιος διαμελισμός της παρουσιάζει μεγάλα πλεονεκτήματα για τη ναυσιπλοΐα και σχηματίζει ένα ασφαλές λιμάνι.

Στην εδαφολογική διαμόρφωση της περιοχής πρέπει να οφείλεται και το όνομα Πειραιάς ή Πειραιεύς, από το «περαιώ», δηλαδή διαπορθμεύω με το πλοίο.

Η χερσόνησος χωρίζεται σε τέσσερα διαμερίσματα:

1. Η Ακτή ή Πειραιϊκή Χερσόνησος. Αποτελεί το νοτιοδυτικό τμήμα και είναι βραχύδης. Κατά την αρχαιότητα από την παραλιακή γραμμή της περνούσαν τα οχυρά τείχη του Κώνωνος. Από την κορυφή του λόγου της Πειραιϊκής περνούσε το τείχος του Θεμιστοκλή. Στα ανατολικά βρίσκεται η Φρεαττύδα.
2. Η Μουνιχία ή Καστέλα. Είναι ένας λόφος ύψους 86,5 μ. που κατεβαίνει στη θάλασσα με απόκρημνες ακτές και σχηματίζει το Τουρκολίμανο. Ο λόφος έχει σπηλαιώδη χάσματα και δεξαμενές. Σπουδαιότερο απ' αυτά είναι η «Σπηλιά του Παρασκευά».
3. Η Ηετιωνεία. Καταλαμβάνει το δυτικό τμήμα του λιμανιού, την αριστερή πλευρά της εισόδου του. Πίσω απ' αυτήν αρχίζουν ο Κορυδαλλός και το Κερατσίνι. Το λιμάνι των Αλών ήταν μια αβαθής και πηλώδης λιμνοθάλασσα.
4. Το Αλίπεδο είναι η μετά το λιμάνι των Αλών περιοχή, λιμνοθάλασσα στα προϊστορικά χρόνια που έφτανε μέχρι τον σημερινό Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η θαλάσσια έκταση που καταλαμβάνουν οι κόλποι Σαρωνικός και Αργολικός φέρουν την κοινή ονομασία Αργοσαρωνικός. Τα νησιά που βρίσκονται απλωμένα σ' αυτόν αποτελούν ιδιαίτερα δημοφιλείς τόπους παραθερισμού και αναψυχής για τους κατοίκους του λεκανοπεδίου της Αθήνας. Είναι χώροι ελκυστικοί λόγω της γραφικότητάς τους, του ιστορικού παρελθόντος τους, των αρχαιολογικών τους χώρων, των όμορφων οικισμών, των θαυμάσιων παραλιών. Μεγάλη σημασία έχει και το γεγονός ότι βρίσκονται κοντά στην πρωτεύουσα και διαθέτουν πυκνή, γρήγορη και σχετικά φθηνή θαλάσσια συγκοινωνία, που εκτελείται με φεριμπότ, ταχύπλοα και υδροπτέρυγα.

Η πόλη του Πειραιά είναι έδρα του ομώνυμου νομού, στον οποίο υπάγονται διοικητικά και τα νησιά του Αργοσαρωνικού Αγκίστρι, Αίγινα, Μέθανα, Πόρος, Σαλαμίνα, Σπέτσες, Ύδρα και μικρότερα καθώς και τα Κύθηρα και Αντικύθηρα των Επτανήσων.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 24.3.2010)